

Sygn. akt VI ACa 737/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 września 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Ewa Klimowicz-Przygódzka

Sędziowie: SA Marcin Łochowski (spr.)

SO (del.) Tomasz Wojciechowski

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Magdalena Męczkowska

po rozpoznaniu w dniu 21 września 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. w M.

przeciwko Instytutowi (...) w W. i (...) w W.

o zwalczanie nieuczciwej konkurencji

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 19 października 2015 r.

sygn. akt IV C 249/15

1. oddala apelację;

2. zasądza od (...) sp. z o.o. w M. na rzecz Instytutu (...) w W. kwotę 135 zł (sto trzydzieści pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI ACa 737/16

UZASADNIENIE

Powód (...) sp. z o.o. w P. wniósł o uznanie działań pozwanego Instytutu (...) w W. w zakresie wystawiania (...) dla towarów niebezpiecznych w przypadkach niewskazanych wyraźnie, jako zastrzeżonych dla klasyfikacji przez właściwą władzę przez między narodowe przepisy umowy (...) i (...) oraz regulaminu RID, za czyn nieuczciwej konkurencji oraz zaniechanie niedozwolonych działań, a także uznanie działania pozwanego (...) w W., w zakresie uznawania jedynie certyfikatów wystawionych przez (...), jako jedyne dowodu na potwierdzenie klasyfikacji odpadu, jako towaru niebezpiecznego w przypadkach niewskazanych w wyraźnie przez właściwą władzę i międzynarodowe przepisy umowy (...) i (...) oraz regulamin RID, za czyn nieuczciwej konkurencji oraz zaniechanie niedozwolonych działań; zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powoda odszkodowania w kwocie 1.200 zł oraz nakazanie, aby pozwany instytut naprawił wyrządzoną szkodę przez przekazanie wpływów uzyskanych z tytułu wystawienia certyfikatów klasyfikacyjnych w przypadkach niewskazanych wyraźnie jako zastrzeżonych dla klasyfikacji przez właściwą władzę i międzynarodowe przepisy umowy (...) i (...) oraz regulamin RID, na rzecz Fundacji (...).

Instytut (...) wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda kosztów procesu.

(...) w W. również wniósł o oddalenie powództwa w całości.

Wyrokiem z dnia 19 października 2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo wobec Instytutu (...) w W., odrzucił pozew wobec (...) w W. oraz obciążył powoda kosztami procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 20 października 2014 r. powód wykonał na rzecz podmiotu trzeciego opinię klasyfikacyjną w przedmiocie przewozu odpadów niebezpiecznych i ich ewentualnej klasyfikacji, jako przedmiotów niebezpiecznych objętych regulacjami i wymogami przewidzianymi w przepisach umów (...). Za sporządzenie tej opinii powód wystawił fakturę na kwotę 1.200 zł netto. W dniu 24 października 2014 r. powód został poinformowany przez swojego kontrahenta, że (...) oznajmił, iż wystawiona przez powoda opinia nie może posłużyć za dokument, na podstawie którego można uznać, że transport odpadów będących przedmiotem opinii nie podlega przepisom (...), albowiem opinia taka winna być sporządzona przez laboratorium posiadające odpowiednie świadectwa akredytacji. W konsekwencji z uwagi na brak przydatności wykonanej przez powoda opinii, podmiot trzeci, który ją zamówił, odmówił zapłacenia faktury.

Jedynym laboratorium posiadającym stosowną akredytację, na podstawie zarządzenia Ministra Gospodarki z dnia 15 marca 2012 r., był pozwany Instytut (...).

W ocenie Sądu pierwszej instancji, powództwo jako niezasadne podlegało oddaleniu w całości. Powód oparł swoje roszczenia na przepisie art. 18 ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. Nr 153 z 2003 r., poz. 1503 ze zm. – dalej, jako: „u.z.n.k.”). W myśl tego przepisu, w razie dokonania czynu nieuczciwej konkurencji, przedsiębiorca, którego interes został zagrożony lub naruszony, może żądać m.in. zaniechania niedozwolonych działań, usunięcia skutków niedozwolonych działań, naprawienia wyrządzonej szkody na zasadach ogólnych, zasądzenia odpowiedniej sumy pieniężnej na określony cel społeczny związany ze wspieraniem kultury polskiej lub ochroną dziedzictwa narodowego – jeżeli czyn nieuczciwej konkurencji był zawiniony.

Sąd Okręgowy wskazał na wadliwość wytoczonego przez powoda żądania względem pozwanego (...). Zgodnie z art. 64 § 1⁽¹⁾ k.p.c., zdolność sądową mają jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną. (...) nie został w jakiegokolwiek ustawie wyposażony w atrybut zdolności sądowej. Dlatego też, Sąd pierwszej instancji na podstawie art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c. odrzucił pozew względem pozwanego (...).

Sąd Okręgowy podniósł, że aby doszło do popełnienia czynu nieuczciwej konkurencji, niezbędne jest kumulatywne spełnienie trzech przesłanek: po pierwsze, działanie poddane ocenie musi zostać podjęte w związku z działalnością gospodarczą, po drugie, czyn ten musi być sprzeczny z prawem lub dobrymi obyczajami, a po trzecie, działanie to musi zagrażać lub naruszać interes innego przedsiębiorcy lub klienta.

Pozwany Instytut (...), zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 6 lit. B i ust. 2 ustawy o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz.U. z 2011 r. Nr 227, poz. 1367 ze zm.) oraz zarządzenia Ministra Gospodarki z dnia 15 marca 2012 r., został upoważniony do wykonywania czynności administracyjnych w sprawach badań, klasyfikacji oraz warunków dopuszczania do przewozu towarów niebezpiecznych (wskazanych z zarządzeniu klas), zgodnie z treścią międzynarodowych umów (...). Zatem pozwany instytut wykonuje powierzone mu zadania na podstawie upoważnienia organu państwowego, dokonując czynności administracyjnych. Tym samym, w zakresie ich realizowania (niezależnie od formy prawnej posiadanej przez Instytut (...)) nie może zostać zakwalifikowany do grona przedsiębiorców dokonujących czynności w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą. Wynika z tego także wniosek, że skoro pozwany instytut działał w oparciu o wyraźne upoważnienie nadzorującego go Ministra, to niemożliwe jest uznanie, iż doszło do zaktualizowania się przesłanki bezprawności w działaniu pozwanego.

Według Sądu pierwszej instancji, powód nie wykazał istnienia żadnej z trzech przesłanek, na podstawie których możliwa byłaby ocena zachowania pozwanego instytutu jako sprzecznego z przepisami u.z.n.k. i merytoryczne uwzględnienie zarzutu wynikającego z art. 18 w związku z art. 3 u.z.n.k. Uzasadniało to oddalenie powództwa.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy rozstrzygnął na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniósł powód, zaskarżając to orzeczenie w całości i zarzucając wyrokowi:

- naruszenie art. 3 u.z.n.k. przez błędne uznanie, iż czyn objęty niniejszym powództwem nie stanowi czynu nieuczciwej konkurencji;
- naruszenie art. 15 i 18 u.z.n.k. przez błędne przyjęcie, iż czyn objęty powództwem nie stanowi czynu nieuczciwej konkurencji, przejawiającym się w fakcie utrudniania dostępu do rynku innym przedsiębiorcom;
- naruszenie art. 4 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2004 r. Nr 173, poz. 1807 ze zm.) przez błędne przyjęcie, iż (...), wykonując zadania, które wykaczały poza obszar akredytacji udzielonej przez właściwego Ministra Gospodarki, a w rezultacie nie występowała w obrocie, jako przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą;
- naruszenie art. 1 pkt 2 k.p.a. przez uznanie, iż (...) w zakresie objętym niniejszym postępowaniem występował, jako podmiot działający w ramach zleconych czynności administracyjnych;
- błędne ustalenie stanu faktycznego przez przyjęcie, że: 1) w zakresie produktu w postaci ścinki mat z włókna szklanego nasączonego utwardzoną żywicą epoksydową, (...), kod (...)* (...) wykonywał czynności administracyjne; 2) (...) był podmiotem upoważnionym – w ramach czynności administracyjnych – do wydania opinii, której to wydanie powódka zarzuciła (...), jako czyn nieuczciwej konkurencji.

W konsekwencji, powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu oraz obciążenie pozwanych kosztami procesu.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja powoda jest oczywiście bezzasadna.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne – w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia sprawy – opisane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i przyjmuje je za własne. We wskazanej części stan faktyczny był zresztą niesporny między stronami. Sąd Okręgowy dokonał również, co do zasady, trafnej analizy zasadności dochodzonych roszczeń, którą w przeważającej mierze należy podzielić.

Zasadnie Sąd Okręgowy oddalił powództwo w części dotyczącej (...). Przede wszystkim zgodnie z art. 3 ust. 1 u.z.n.k. czynem nieuczciwej konkurencji jest działanie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami, jeżeli zagraża lub narusza interes innego przedsiębiorcy lub klienta. Wymaga zatem rozważenia, czy zachowanie pozwanego Instytutu (...), polegające – jak wskazuje powód – na „wystawianiu (...) dla towarów niebezpiecznych w przypadkach niewskazanych wyraźnie, jako zastrzeżonych dla klasyfikacji przez właściwą władzę przez między narodowe przepisy umowy (...) i (...) oraz regulaminu RID” może być uznane za naruszające prawo lub dobre obyczaje.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy słusznie uznał, że to zachowanie pozwanego instytutu nie jest bezprawne lub niezgodne z dobrymi obyczajami. Pozwany instytut, działając w ramach swoich kompetencji wystawia dokumenty, o jakie zwracają się do niego przedsiębiorcy. Żaden przepis ani dobry obyczaj nie zabrania prowadzenia tego rodzaju działalności. Myli się przy tym powód, twierdząc, że pozwany instytut może prowadzić taką działalność wyłącznie w oparciu o konkretny przepis prawa zezwalający na jej prowadzenie. Wprost przeciwnie art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1829 ze zm.) stanowi, że podejmowanie, wykonywanie i zakończenie działalności gospodarczej jest wolne dla każdego na równych prawach,

z zachowaniem warunków określonych przepisami prawa. Innymi słowy, dopuszczalne jest prowadzenie każdego rodzaju działalności gospodarczej przez każdego przedsiębiorcę, chyba że przepisy stanowią inaczej. Pozwany z tej swobody korzysta.

Co więcej, nie jest jasne, dlaczego powód miałby posiadać uprawnienie do wystawiania tego rodzaju dokumentów, a pozwany instytut już nie.

Według Sądu Apelacyjnego, istota sporu sprowadza się do tego, że (...) nie uznaje w określonych postępowania dokumentów wystawionych przez powoda za wystarczające i domaga się od przedsiębiorców przedłożenia analogicznych dokumentów wystawionych przez pozwany instytut. Powód kontestuje wykładnię przepisów, która jest podstawą tej praktyki. Rzecz jednak w tym, że Instytut (...) nie ma żadnego wpływu na kwestionowaną przez powoda interpretację przepisów dokonywaną przez (...). Inaczej rzecz ujmując, powód uważa za bezprawne zachowanie (...) uniemożliwiające prowadzenie skarżącemu działalności gospodarczej. Czyn taki byłby niewątpliwie utrudnieniem dostępu do rynku w rozumieniu art. 15 ust. 1 u.z.n.k., gdyby był bezprawny. Jednak analiza zachowania pozwanego (...) – wobec odrzucenia pozwu wobec niego – uchyła się spod oceny Sądu Apelacyjnego.

Brak więc podstaw, aby uznać, że zachowanie pozwanego instytutu wypełnia znamiona czynu nieuczciwej konkurencji określone w art. 3 ust. 1 u.z.n.k. lub art. 15 ust. 1 u.z.n.k. Wobec tego powództwo jest w części dotyczącej Instytutu (...) bezzasadne.

Dlatego też, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację powoda, jako oczywiście bezzasadną.

Nadto, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 12 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.) zasądził od (...) sp. z o.o. w M. na rzecz Instytutu (...) w W. kwotę 135 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji.